

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1. เพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรค ในการนำเสนอและแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในคดีปกครองของคู่กรณีและศาลปกครอง
2. เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีปกครองของพนักงานอัยการ ในจังหวัดเชียงใหม่ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องตามหลักการในระบบไต่สวน
3. วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการดำเนินคดีในศาลปกครอง กับหลักการดำเนินคดีในระบบไต่สวน

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ จึงเป็นแบบเจาะจง โดยเน้นเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินคดีปกครองโดยตรงเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 29 คน ประกอบด้วยตุลาการศาลปกครองเชียงใหม่ ทั้งหมดจำนวน 7 คน พนักงานอัยการสำนักงานคดีปกครองเชียงใหม่ ทั้งหมดทั้งอดีตและปัจจุบัน จำนวน 15 คน ทนายความผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินคดีปกครอง จำนวน 7 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกที่มีความชัดเจนและมีคุณภาพ การศึกษานี้ใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีคำถามปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมานำวิเคราะห์ ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินคดีปกครองเกิดจาก ประชาชนทั่วไปที่ต้องเข้าไปเป็นคู่กรณีในคดีปกครอง รวมทั้งบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองยังมีความรู้ ความเข้าใจ ในการดำเนินคดีปกครองไม่ถูกต้อง ชัดเจน ทำให้การนำเสนอและการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินคดีปกครองเกิดปัญหาและอุปสรรคไปด้วย
2. วิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวต้องเน้นการแก้ไขที่ตัวตุลาการศาลปกครอง เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทสูงสุดในการดำเนินคดีปกครอง ซึ่งใช้วิธีการดำเนินคดีในระบบไต่สวน ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจ ที่มีบทบาทอย่างสูง รวมถึงการเพิ่มจำนวน ตุลาการ บุคลากร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการให้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการของระบบไต่สวน
3. ส่วนในด้านความสอดคล้องระหว่างการดำเนินคดีในศาลปกครอง กับหลักการดำเนินคดี ในระบบไต่สวนนั้น ในทางทฤษฎีสอดคล้องกัน แต่ในทางปฏิบัติยังไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองยังไม่เข้าใจในหลักการดำเนินคดีปกครองในระบบไต่สวนอย่างชัดเจน ส่งผลให้เกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

ผลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัญหาหลักในการดำเนินคดีปกครองเกิดจากประชาชน และบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินคดีปกครองอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการให้ศาลปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งให้การศึกษาแก่ประชาชน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

The purposes of this study were to:

- (1) explore the problems and obstacles of conducting and pursuing for facts and evidences in administrative case between a disputant and administrative court,
- (2) investigate obstacles and problem-solving methods in proceeding administrative case of state attorneys in Chiang Mai province to accurately follow the principles of inquisitional system, and
- (3) analyze a relevance between proceeding case in administrative court and the principles of proceeding case based on an inquisitional system.

As a qualitative research, a specified random sampling technique was conducted among 29 samples with direct experience in proceeding administrative case which consist 7 Chiang Mai administrative court judges, 15 former and conduct state attorneys from Department of Chiang Mai Administrative Litigation, and 7 lawyers with experience of proceeding administrative case in order to gain a profound data with clarity and quality. The study employed an open-ended interview form as an instrument for data gathering. The data were analyzed together with approaches, theories, and relevant research.

The study showed that:

- (1) Problems and obstacles in proceeding administrative case were from lack of full and inaccurate understanding of proceeding administrative case of people involved as disputants including judicial staff in administrative case. This eventually caused problems and obstacles in conducting and pursuing for facts and evidences which were part of proceeding administrative case.
- (2) Problem-solving methods must be emphasized on correcting administrative court judges as they play the highest role in proceeding administrative case based on the inquisitional system in order to gain quality relevant to judicial authority and responsibility playing the highest role. In addition, judges and staff need to be increased to support accuracy proceeding based on principles of the inquisitional system.
- (3) In terms of relevance between proceeding an administrative case and principles of proceeding a lawsuits in the inquisitional system, they were similar in theory but not in practicality. This was because the administrative judicial personnel do not clearly understand the principles of proceeding an administrative lawsuits in the inquisitional system and it caused confusion in the roles and responsibility of each section.

The study showed that the main problems in proceeding an administrative case were caused by lack of profound knowledge in proceeding administrative case of disputants and of administrative judicial personnel. It is suggested that, in order to solve the problems, disputants and related personnel must be, as a priority, educated by the administrative court and related offices in a tangible way.